

Nachtgezichten 7: De kandelaar

Liturgiesuggesties:

Gezang 32: 1, 2, 3 en 4 of Schriftberijming 14: 1, 2 en 3

Psalm 99: 1 en 8 of Psalm 99: 1 en 4

Psalm 119: 51

Zacharia 4: 1-14

Psalm 111: 1 en 2 of Psalm 108: 1 en 2 OB

Openbaring 1: 12-20

Psalm 111: 5 en 6 of Psalm 108: 7 OB

Na verkondiging: Gezang 476: 4 en 5 of Psalm 145: 1, 2 en 3

Psalm 149: 1 of Psalm 31: 16 en 17 OB

Psalm 149: 5

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Tegenover het Knèssèt-gebouw van Israëls regering in Jeruzalem, staat - heel groot - de zevenarmige kandelaar: de menorah.

Branden doet hij niet. Branden zal hij pas, als Israël sjaloom, vrede, heeft.

Als het niet langer in oorlog zal zijn met de volkeren rondom.

Wie de kranten- en televisie-berichten leest en ziet weet dat d'ie tijd - menselijkerwijs gesproken - nog ver weg is.

De kandelaar: symbool van het licht, van de vrede, van de sjaloom.

Zonder licht ... is er geen leven.

Blijft het donker. Blijft het doods.

Toen God de hemel en de aarde schiep was het eerste woord dat Hij sprak: "Er zij licht!"

Licht der wereld. Getuigend licht.

Schijnend in een wereld van zonde en goddeloosheid.

Het heeft, broeders en zusters, jongens en meisjes, alles te maken met het vijfde nachtgezicht van Zacharia: De brandende kandelaar.

*

Het volk Israël zit bij de pakken neer.

Of liever ... op de puinhopen van de stad en van de tempel.

Al vijf jaar is men bezig om stad en tempel te herbouwen.

Maar er zit maar weinig schot in.

Men vindt het bovendien maar prutswerk ... vergeleken bij wat eens koning Salomo gepresteerd had.

Het valt allemaal zo tegen.

Het volk zit mismoedig op de puinhopen neer.

Het heeft de moed laten zakken.

Het werk blijft liggen. De fut is er uit.

O ja, even was er een opleving geweest.

Toen Haggai, de andere profeet en getuige van God, tot het volk sprak: "Ik ben met u, luidt het woord des HEREN." (Haggai 1:13)

Maar die opleving was van korte duur.

Het had geen herbouwde stad of tempel ... opgeleverd.

Dan ... dan spreekt de HERE opnieuw tot zijn volk door de mond van zijn profeet Zacharia.

Een woord van troost en van bemoediging.
Een woord, dat mensen in beweging zet.
De handen uit de mouwen.
Aan de slag ... met Gods hulp.
Met de hulp ... van Gods Geest!

*

Midden in de nacht wrijft de profeet zijn ogen uit.
Hij ziet ... (ja, wat ziet Zacharia?): een zevenarmige kandelaar.
Niet zomaar een kandelaar.
Maar een kandelaar van puur goud.
Met een oliereservoir aan zijn top.
Zeven maal zeven toevoerbuizen verbinden de lampen met dat oliebekken.
En wat heel opmerkelijk is: naast die enorme kandelaar - want het was beslist geen kleintje - staan twee olijfbomen.
Die zorgen ervoor, dat het oliebekken voortdurend bijgevuld wordt met olijfolie.
Die kandelaar brandt.
Hij brandt voortdurend.
Dag en nacht. Jaar in jaar uit.
Een perpetuum mobile.
Een licht dat nooit en te nimmer dooft.

Het beeld van de kandelaar is voor Zacharia direct duidelijk.
De kandelaar herinnert aan ... de tempel.
En de kandelaar - in Zacharia's nachtgezicht - is Gods garantie, dat het met de eredienst in de tempel, weer goed komt.
Het dát staat vast, maar hoe?
Zacharia ziet wel, maar begrijpt het niet.
De HERE maakt het hem en ons duidelijk in het vijfde nachtgezicht.

*

In de tabernakel, het tentheiligdom van Israël, stond, broeders en zusters, jongens en meisjes, in het heilige - aan de zuidzijde - een gouden kandelaar.
Een kandelaar van louter goud.
Niet zomaar - in een voorbereekte vorm - gegoten, ... maar door vaardige goudsmid-handen uit één talent goud met de hamer gedreven.
Bijna vijftig kilo zwaar.
Wat een werk.
Wat een tijd was er mee gemoeid om zo'n kostbaar voorwerp te maken.
De schacht van de kandelaar was dus één geheel met zijn zes armen en zeven olielampen.
Die olielampen werden elke morgen bijgevuld met olijfolie.
De pitten werden met gouden snuiters verzorgd.
En elke avond werd de kandelaar aangestoken door de dienstdoende priester om dan tussen zonsondergang en zonsopgang te kunnen branden.
De kandelaar: beeld van licht.
Beeld van ... het Licht der wereld.

Toch is er verschil tussen de kandelaar uit het visioen en uit de tabernakel.
De kandelaar uit het visioen is anders geconstrueerd.
Ziet er anders uit. Werkt ook anders.
Zacharia ziet een kandelaar die nooit door mensenhanden hoeft worden bijgevuld.
Een oliebekken, boven de kandelaar, wordt voortdurend bijgevuld doordat er olie in

druppelt, vanuit de terzijde staande olijfbomen.

Wat is de betekenis daarvan?

Als we, broeders en zusters, jongens en meisjes, Schrift met Schrift vergelijken ... dan is er geen twijfel mogelijk:

De kandelaar in dit vijfde nachtgezicht is het beeld voor de gemeente des Heren.

Dat blijkt duidelijk uit Openbaring 1:20, waar Jezus Christus tot Johannes zegt:

De zeven kandelaren, die je gezien hebt, zijn de zeven gemeenten.

En Ik wandel te midden van die kandelaren.

Ik ben in het midden van mijn gemeenten.

De kandelaar ... het beeld voor de gemeente van Jezus Christus.

(Tussen haakjes: Een geliefd beeld bij onze vrijgemaakte broeders en zusters, die hun kerkgebouw: de kandelaar noemen.)

Laten we op dit beeld van de kandelaar nog wat doordenken.

Ik denk aan het licht.

De kandelaar op zich ... is geen lichtbron, maar zij is wel een lichtdraagster.

Draagster van het licht in de wereld.

In die wereld is ... het rijk van de duisternis.

Door de zonde is het verstand verduisterd en doen wij - van nature - de werken der duisternis.

De zondaar leeft in geestelijke duisternis.

In die duisternis ... stelt de Here zijn gemeente als een kandelaar.

Een kandelaar, die licht moet verspreiden met zeven lampen ... beeld van de volkomenheid.

Iedereen denkt natuurlijk direct aan een tekst als: "Gij zijt het licht der wereld." en:

"Laat uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken zien en uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken." (Mattheüs 5:14,16).

Ik denk ook aan teksten uit de brieven van Paulus.

Efeziërs 5:8 bijvoorbeeld: "Want gij waart vroeger duisternis, maar thans zijt gij licht in de Here; wandelt als kinderen des lichts ..."

Alle nadruk valt op dat: in de Here.

In onszelf hebben we helemaal geen licht.

We zijn in dat opzicht net als gloeilampen.

Als je een gloeilamp in de hand houdt of gewoon op tafel legt, geeft ze geen licht, zelfs niet een klein beetje.

Die lamp is dan helemaal donker.

Een lamp gaat pas licht geven, als ze is ingeschakeld in het stroom-circuit en daar deel van uitmaakt.

En dan is ze ook helemaal licht.

Zo is het, broeders en zusters, jongens en meisjes, ook met ons.

Alleen als we zijn ingeschakeld in Christus, zijn we licht.

Zo is het ook met de kandelaar.

Zo'n kandelaar kan alleen licht geven als er voldoende olie aangevoerd wordt.

Raakt het oliebekken leeg ... dan wijkt het licht voor de duisternis.

Een kandelaar zonder olie is als een gloeilamp op een tafel.

Interessant om naar te kijken misschien, maar je doet er niets mee.

En nu de gemeente.

De gemeente als een kandelaar.

Ziet er misschien wel leuk en aardig uit, opgepoetst, ... maar als er geen olie is ...

nou laten we dan maar ons kerkgebouw sluiten en de gemeente opheffen, want dan functioneren we niet meer.

De olie van de gemeente, toen en nu ... in Zacharia's tijd en in onze tijd ... de olie van de gemeente is ... de Heilige Geest.
Daar brandt de kandelaar door.
Daar loopt de motor van de gemeente op.
De Heilige Geest is het energie-net waardoor het licht gaat branden.

Dat wordt ook duidelijk uit het vijfde nachtgezicht van Zacharia.
Kijk nog maar eens hoe wonderlijk die kandelaar in elkaar zit.
En hoe hij voortdurend, dag en nacht gevoed wordt door de olie afkomstig van de twee olijfbomen.
Daar komt geen mensenhand bij aan te pas.
De HERE ontsteekt Zelf het licht, houdt de lampen brandende, zorgt dat er een overvloed aan olijfolie is.
Bovendien: elke lamp wordt gevoed door maar liefst zeven toevoerbuizen.
Zou er een buis verstopt raken, dan zorgen de andere ervoor dat de lamp blijft branden.

En zo, broeders en zusters, jongens en meisjes, is het toch ook in de gemeente van Jezus Christus.
De Geest, de Heilige Geest werkt, in de gemeente.
Hij doet dat langs verschillende kanalen.
De verscheidenheid van gaven in onze/de gemeente is groot.
En is één van die kanalen verstopt geraakt, dan nog werkt de Geest ... in de gemeente, in ons persoonlijk leven!

Zeven toevoerbuizen voorzien in de behoefte van elke lamp.
Een geweldige bemoediging.
Er mag licht van ons uitstralen.
Licht over de wereld.
Dat is onze roeping: wij ontvangen de olie van de Geest om te geven.
Om licht te geven.
Stond er in de tabernakel één kandelaar, ... in de tempel van Salomo ... stonden er tien.
Een zee van licht uitstralend in de donkerte van de duisternis.
Hoeveel kandelaren, hoeveel gemeenten, zou de HERE vandaag de dag niet brandende houden op deze aarde?

*

Maar het nachtgezicht houdt nog niet op.
We zijn al iets van de betekenis op het spoor gekomen.
Dit: dat het branden van de kandelaar niet van mensen afhankelijk is, want de Heilige Geest doet de lampen branden.
Maar hoe moet dat in Zacharia's tijd?
De kandelaar hoort toch thuis in de tempel?
Nu dan, die tempel ligt nog steeds in puin.
Er ligt voor Zerubbabels voeten een berg met puin.

O ja, Zerubbabel. Even iets over hem.
Zoon van Sealtiel, en de kleinzoon van koning Jojakin.
Uit het geslacht van koning David.
In het jaar 537 keert hij met vele ballingen terug in Jeruzalem.
Hij en Jozua, de hogepriester, waren de actieve leiders.
Jozua, de geestelijke leider van het volk Israël.
Denk nog even aan het vierde nachtgezicht: Jozua gerechtvaardigd...

Zerubbabel is de politieke leider van het volk dat uit ballingschap terugkeert.
Aan hem is de taak om - op de puinhopen van Jeruzalem - een nieuw bestaan op te bouwen voor Gods volk.

Maar alles zit hem tegen.

Lees alleen al als voorbeeld Ezra 5 en 6 als u straks weer thuis bent.

Zerubbabel wordt in dit nachtgezicht met name genoemd.

"Dit is het woord des HEREN tot Zerubbabel: niet door kracht noch door geweld, maar door mijn Geest! zegt de HERE der heerscharen.

Wie zijt gij, grote berg? Voor het aangezicht van Zerubbabel wordt gij een vlakte; hij zal de gevelsteen naar voren brengen onder het gejubel: heil, heil zij hem!"

Wat wordt daarmee bedoeld?

Wat is de betekenis van deze woorden: "Wie zijt gij, grote berg?"

De grote berg is de puinheuvel van de verwoeste tempel.

U weet, die is door de soldaten van Nebukadnezar, met de grond gelijk gemaakt.

Nou ja, met de grond gelijk ...

Ik moest denken aan de oude strokartonfabriek aan de Gasselternijveensemond.

Een paar jaar geleden hebben ze die met springstoffen opgeblazen.

Wat overbleef was een heuvel met puin.

Aarde erover. Bomen en struiken geplant.

En geen mens weet straks meer dat er onder het puin nog een oude stoomturbine begraven ligt.

Zacharia ziet in zijn vijfde nachtgezicht zo'n puinberg.

Zerubbabel staat met z'n handen in het haar.

Waar moet je beginnen? Geen beginnen aan.

En dan nog even, die bemoedigende woorden van God: "Wie zijt gij grote berg?"

Voor het aangezicht van Zerubbabel wordt gij een vlakte; hij zal de gevelsteen naar voren brengen onder het gejubel: heil, heil zij hem!"

Die gevelsteen, die nu nog onder het puin ligt, zal straks met gejuich te voorschijn komen: "heil, heil zij hem!"

Met hem wordt niet Zerubbabel, maar de gevelsteen bedoeld.

Je ziet de bouwvakkers in het ronde dansen van blijdschap, van vreugde.

Ze hebben het visitekaartje, het naambordje - wat je aan de voorkant van je huis hebt zitten - ze hebben het naambordje van de tempel gevonden.

De steen, met daarin gegraveerd ... de zeven ogen van de HERE.

Hier woont de HERE.

Hier kun je bij Hem aan de deur komen.

In zijn huis, in de tempel.

Die berg met puin zal worden geruimd.

De gevelsteen zal onder het puin vandaan komen.

De tempel zal worden herbouwd.

De HERE zal weer zijn intrek nemen onder zijn volk.

De piesterdienst weer in ere herstellen.

Een nieuw begin ... met het volk van zijn liefde.

*

God schakelt daarbij mensenhanden in.

"En het woord des HEREN kwam tot mij: De handen van Zerubbabel hebben dit huis gegrondvest, zijn handen zullen het ook voltooien, en gij zult weten, dat de HERE der heerscharen mij tot u gezonden heeft. Want wie veracht den dag der kleine dingen? Zij zullen zich verblijden, als zij het paslood zien in de hand van Zerubbabel."

God schakelt mensenhanden in. Hoe?

Door zijn Geest!

De Heilige Geest zet mensen aan het werk.

Hij inspireert niet alleen tot woorden, maar ook tot daden.

Dat is, broeders en zusters, jongens en meisjes, een geweldige zaak.

We worden door de Geest aangezet tot het aandragen van de bouwstenen ... voor een huis, een tempel, waar God in wil wonen.

De Geest zoekt werklieden, mannen en vrouwen, die voor Gods Koninkrijk de handen uit de mouwen willen steken.

Medearbeiders, groot en klein.

Zo is het ook in Zacharia's tijd gegaan.

4½ Jaar later is de laatste steen gelegd en vond de inwijding van de tempel plaats.

Zeker, we weten, dat de bouwlieden tevergeefs arbeiden, als de HERE het huis niet bouwt.

Aan zijn zegen is alles gelegen ...

Maar dat besef van onze afhankelijkheid maakt onze handen niet slap.

God kan - bij zijn werk aan de kerk - de mens niet missen.

Door de Geest schakelt Hij ons in.

De Geest, broeders en zusters, jongens en meisjes, woont en werkt toch ook in u, in jou?

Ach, zeg je misschien, mijn geloof stelt eigenlijk niet zoveel voor.

Er is nog zoveel twijfel, onzekerheid, strijd in mijn hart.

Mijn inzet voor de gemeente ... is maar erg minimaal.

Nu dan, de HERE begint zijn grote werken veelal met kleine dingen.

Wie durft die kleine dingen in z'n leven te verachten?

Een klein, zwak en arm volk durft het te ondernemen de tempel op de heilige berg te herbouwen - de dag der kleine dingen.

Het stelt in mensen-ogen maar weinig voor.

Maar toch ... vier eeuwen later, staan een vader en een moeder met hun pasgeboren kind in de tempel ... om het de HERE voor te stellen.

Jozef en Maria, met het Kind Jezus in de tempel van God.

Uit dat kleine, onbetekenende ... maakt God het grootste wonder in de geschiedenis van mensen: de verlossing, de verzoening, de vernieuwing van hemel en aarde.

Ook dan schakelt Hij daarbij mensen in: Zacharias en Elisabeth, Johannes de Doper, Jozef en Maria, twaalf discipelen, 3000 mensen die geloven op de eerste Pinksterdag.

Wat wij vaak onbeduidend vinden ... kan met de hulp van Gods Geest uitgroeien tot iets machtigs, iets geweldigs.

De geringheid van ons geloof, de kleinheid van onze durf ... verhindert de HERE niet om grote dingen daardoor tot stand te brengen.

Het is zelfs regel geworden in het Koninkrijk van God.

*

Wat een bemoediging, broeders en zusters, jongens en meisjes.

Terwijl de wereld lacht om de kerk, om een christenheid, die in zichzelf verdeeld is ... bouwen wij mee aan de muren van het geestelijke huis ... onder het oog van onze HERE.

We komen vaak bergen puin tegen ... die geruimd moeten worden.

We zijn vaak vol twijfel over de voltooiing van het werk.

We zitten vaak bij de pakken neer van onze zonden en ons kleingeloof.

Maar de Geest brengt mensen in beweging.

Zie de kandelaars branden.

Ze worden gevoed vanuit de beide olijfbomen aan de rechter- en de linkerzijde.
"Weet jij niet, wat zij betekenen? ...
Zij zijn de twee gezalfden die vóór den Here der ganse aarde staan."
Twee gezalfden.
Letterlijk vertaald: zonen van de olie.
Bedoeld Zacharia en zijn tijdgenoot Haggai.
Zonen van de olie: gezalfden.
In Openbaring 11 wordt gesproken over de twee getuigen, welke de HERE macht heeft gegeven om te profeteren.
Van hen wordt gezegd: "Dit zijn de twee olijfbomen en de twee kandelaren, die voor het aangezicht van de Here der aarde staan."
Ze worden profeten genoemd.

Profeten werden - vanouds - in het Oude Testament gezalfd.
Als een teken en een toezegging ... dat de Geest des Heren op hen rustte.
Dat hun woorden ... Gods woorden zijn.
De twee getuigen, de twee profeten ...ze wijzen heen naar de Gezalfde, de Profeet - met hoofdletters geschreven: onze HERE Jezus Christus.
Hij is het, die de olie van de Heilige Geest - zonder ophouden - dag en nacht - naar onze lampen doet stromen.
Daardoor kunnen wij branden, kunnen wij lichtdragers zijn.
Daartoe kwam Hij naar deze aarde, om - in het midden van de duisternis - het licht der wereld te brengen.
Sjaloom, echte vrede.
Brandde Gods kandelaar ooit helderder dan toen Hij - in uiterste Godverlating en duisternis - aan zijn vervloekt kruishout riep: "Het is volbracht!""?
De menorah, de gouden kandelaar, brandt.
De vrede is getekend.
Komt tot zijn schijnsel alle volken.

Jezus zei: "Ik ben het licht der wereld."
Hij zei ook: "Gij zijt het licht der wereld."
Zijn leerjongeren, zijn gemeente ... steken hun licht bij Hem op.
De kandelaar brandt.
De verhoogde Here wandelt temidden van zijn kandelaren.
Een weergaloos getuigenis zal er van haar uitgaan, zoals van de twee getuigen Gods, optredend in de eindtijd.
Straks liggen ze dood op de straten van het Sodom dezer wereld.
Wordt Gods licht dan toch nog uitgedoofd?
Nee, de Geest zet door.
Het Licht is niet te doven.
De kandelaar brandt voor eeuwig.

Gemeente-zijn in het laatste der dagen. Hoe kan dat?
Broeders en zusters, jongens en meisjes, "niet door kracht, noch door geweld, maar door de Geest, die uitgaat van de Vader en de Zoon."
Die Geest verbindt met de Kandelaar daarboven.
Die Geest maakt ook u, jou en mij, tot een kandelaar.
Alles draait ... om de olie.
Om de olie ... van Boven! Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Stadskanaal 17 januari 1988

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !